

Ohjausryhmän kokouksen pöytäkirja 3/09

Aika: perjantai 11.9.2009 klo 09:00-11:00

Paikka: Oppimiskeskus Aleksandria, luokka 430 (videoyhteys Oulun yliopistoon ja Saimaan AMK:hon)

Ohjausryhmän jäsenet:

Eeva-Liisa Aalto (Tieteellisten seurain valtuuskunta)
Turid Hedlund (Svenska handelshögskolan)
Kristiina Hormia-Poutanen (Kansalliskirjasto)
Päivi Kytömäki (Oulun yliopiston kirjasto)
Hannele Niemi (Helsingin yliopisto, puheenjohtaja)
Olli Poropudas (Opetusministeriö) - poissa
Jukka Lindeman (Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos)
Kaisa Sinikara (Helsingin yliopisto, kirjastopalveluiden koordinointiyksikkö)
Ulla Ohvo (Amkit-konsortio)

Paikalla olevat asiantuntijat:

Jyrki Ilva (Kansalliskirjasto)
Tiina Pasanen (Kansalliskirjasto, sihteeri)
Veera Ristikartano (Helsingin yliopisto, kirjastopalveluiden koordinointiyksikkö)
Ville Varjonen (Oulun yliopiston kirjasto)
Matti Varanka (Oulun yliopiston kirjasto)

Käsiteltävät asiat:

1. Kokouksen avaus

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.
Päätös: Esityksen mukainen

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja (liite 1)

Esitys: Hyväksytään pöytäkirja.
Päätös: Esityksen mukainen

4. Toiminnan suunnittelu ja hankkeen eteneminen

4.1. Hankkeen yhteiset asiat (esittelijänä Jyrki Ilva ja Tiina Pasanen)

- Viestintäkanavat ja käytännöt

Jyrki Ilva ja Tiina Pasanen esittelivät hankkeen tämänhetkisiä viestintäkanavia ja käytäntöjä. Tällä hetkellä tärkeimpiä viestintäkanavia ovat eri blogit, uutiskirjeet, koulutukset ja DSpace –käyttäjäryhmä. Hankkeesta on myös tekeillä juttu yhteispohjoismaisen ScieCom Info -lehden (ks. <http://www.sciecom.org/sciecominfo>) seuraavaan numeroon.

Keskustelua wikin käytöstä ja sen mahdollisesta laajentamisesta jatkettiin. Myös viestinnän tehostaminen koettiin tärkeänä. Vaikka wikiä ei markkinoitaisi ”suurelle yleisölle” niin se voisi silti olla tehokas väline kansallisille asiantuntijoille, erityisesti ns. ”lähitiedon” saamisessa. Vaikka osahankkeet ovatkin hyvin itsenäisiä, jonkinlaisen viestintä- tai tiedotussuunnitelman tekemistä pidettiin tarpeellisena. Jokaista osahanketta pyydettiin miettimään omia asiantuntijakohderyhmiään ja projektikoordinaattori kokoaa nämä sitten yhteen.

- Vuoden 2009 koulutukset ja tapaamiset

Tiina Pasanen kertoi keväällä toteutetun koulutuskyselyn tuloksista. Kysely toteutettiin

verkossa e-lomakkeella ja siihen osallistui n.60 vastaajaa. Kaikki potentiaaliset aiheet herättivät kiinnostusta; kaikkein eniten vastaajia kiinnosti rinnakkaisjulkaisemisen tekijänoikeudet ja julkaisuarkistojen metadataan ja tutkimuksen hallintaan liittyvät kysymykset. ConnectPro:n käyttömahdollisuus koettiin tärkeänä. Viestintäkanavista selkeästi suosituimmaksi nähtiin sähköpostilistojen käyttö. Tämä herätti paljon keskustelua ja todettiin, että esim. RSS-syötteet eivät ole vielä lyöneet itseään läpi. Luultavasti sähköpostilistat koettiin välineenä kertoa ajankohtaisista ja uusista asioista, mutta wiki voisi olla paikka, josta tieto löytäisi kootummin.

Jyrki Ilva kertoi kahdesta kesäkuun alussa järjestetystä tilaisuudesta. Projektiryhmän ”Kick off” –tilaisuus järjestettiin 2.6 Helsingissä ja paikalla olivat projektiryhmän lisäksi uudet asiantuntijaosallistujat Stefan Oino (UTA), Tapani Lehtilä (TTY) ja Joonas Kesäniemi (JYU). Yhteistyön todettiin lähteneen erittäin hyvin liikkeelle ja asiantuntijaosallistujat ovat myös jatkossa mukana projektiryhmän kokouksissa.

3.6 järjestettiin DSpace-käyttäjryhmän kokous. Koko päivän kestäneessä tapahtumassa oli paikalla lähes 30 osallistujaa eri organisaatioista keskustelemassa ajankohtaisista DSpace –asioista sekä hahmottamassa uusia yhteistyön muotoja. Yhteistyötä DSpacen osalta on jatkettu mm. rajapintojen kehittämisen muodossa. Lisäksi päätettiin ryhtyä valmistelemaan julkaisuarkistojen käyttämiin metadataformaatteihin liittyvää yhteistyötä. Seuraava DSpace –käyttäjryhmän kokous järjestetään 3.11.09 Helsingissä ja samassa yhteydessä pidetään iltapäivällä julkaisuarkistojen tilastointia käsittelevä seminaari.

Tutkijoiden tavoittaminen ja aktivoiminen herätti paljon keskustelua. Pelkkä käsite ”julkaisuarkisto” voi olla useille hämärä. Tutkija ei useinkaan ole kiinnostunut välineestä, vaan lopputuloksesta. Tutkijoille pitää myös pystyä esittämään esimerkkejä rinnakkaisjulkaisemisen hyödyistä. Myös uusien viestintäkanavien ja -reittien merkitystä painotettiin; kirjastot eivät pysty tavoittamaan kaikkia.

Päätettiin järjestää projektin puitteissa kaksi seminaaria vuonna 2010; toukokuussa tutkijayhteisölle ja syyskuussa tietohallinnon ammattilaisille. Seminaarien keskiössä olisi mm. julkaisuautoiminnan muutos, tallennusmandaatti ja tekijänoikeudet.

- Talouskatsaus

Tiina Pasanen esitteli yhteenvedon taloustilanteesta (liite 2). Budjetissa on vielä muutamia kohtia, jotka tulevat tarkentumaan vuoden loppuun mennessä. HY tulee käyttämään osahankkeelleen varatun rahoitusta suunniteltua enemmän vasta ensi vuoden puolella.

4.2. Osahankkeiden tilannekatsaukset

- Kansalliskirjasto (esittelijänä Jyrki Ilva ja Tiina Pasanen)

Jyrki Ilva esitteli suunnitelman yhteenvedon Kansalliskirjaston syöttöjärjestelmäprojektista (liite 3). Syöttöjärjestelmän suunnitteleminen ja kehittäminen on aloitettu kesän aikana kartoittamalla soveltuvia ohjelmistoratkaisuja ja julkaisuarkistojen tallennusprosesseja. Tavoitteena on tehdä syötöstä mahdollisimman joustavaa ja helppoa. Ohjausryhmä piti ajatusta järjestelmän testaamisesta tutkijoiden kanssa hyvänä ideana.

- Helsingin yliopisto, kirjastopalveluiden koordinoituyksikkö (esittelijänä Kaisa Sinikara ja Veera Ristikartano)

HY kävi kesäkuussa neuvotteluja rinnakkaistallennukseen liittyvistä kysymyksistä kotimaisten kustantajien kanssa ja keskustelujen yleissävy oli positiivinen.

HY on lähettänyt tiedejulkaisijoille vararehtori Johanna Björkrothin allekirjoittaman kirjeen (joka jaettiin paikan päällä ohjausryhmälle) tiedustellakseen heidän näkemyksiään artikkelien embargo-ajasta ja mikä versio artikkeleista tallenneettaisiin yliopiston julkaisuarkistoon. Kirjeeseen toivotaan vastauksia parin kuukauden kuluessa.

Tekijänoikeus-käsikirjan eteneminen on viivästynyt. Tällä hetkellä kerätään kysymyksiä kirjan kysymykset & vastaukset –osioon. Tarkoituksena on kerätä tyypillisiä tekijänoikeuksiin liittyviä kysymyksiä, joita tutkijat yleensä kysyvät. Keskusteltiin voitaisiinko tutkijoilta kerätä kysymyksiä suoraan, mutta ajatusta toimeksiannosta suoraan

laitoksille ei koettu tällä hetkellä hyvänä, koska laitoksilla on tekeillä olevien uudistusten vuoksi yllin kyllin muutakin mietittävää.

Tuhat-järjestelmän ohjelmistokehitys on viivästynyt ennakoidusta ja käyttöönoton lopulliset aikataulut ovat tällä hetkellä vielä hieman auki.

HY on avannut sähköpostiosoitteen openaccess-info@helsinki.fi, jonne voi lähettää aihepiiriin liittyviä kysymyksiä. Pidettiin hyvänä ajatuksena tiedottaa sähköpostiosoitteesta laajemminkin.

- Oulun yliopiston kirjasto

Ville Varjonen ja Päivi Kytömäki kertoivat Oulun osahankkeen tilanteesta. Testausvaihe on yhä menossa. Mikään valmis ohjelma ei tunnu sinällään vastaavan kaikkiin tarpeisiin ja versioiden hallinta on yksi vaikeimmista kysymyksistä. Päätös järjestelmän valinnasta pyritään kuitenkin tekemään mahdollisimman pian, toivottavasti jo alkusyksystä.

Testauksen etenemistä voi seurata osahankkeen wikistä:

<https://wiki oulu.fi/display/UusiJultika/Home>

5. Muut asiat

Muissa asioissa mainittiin toukokuun Open Repositories 2009 –konferenssi, tuleva DSpace User Group Meeting Göteborgissa 14-16.10.2009 ja Kansalliskirjaston ja kauppakorkeakoulun julkaisuarkistopalveluihin liittyvä yritysprojekti.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous sovittiin pidettäväksi tiistaina 8.12 klo 9:00 – 11:00.

LIITE 1: Ohjausryhmän kokouksen 8.5.2009 pöytäkirja

LIITE 2: Yhteenveto hankkeen taloustilanteesta

LIITE 3: Yhteenveto Kansalliskirjaston syöttöjärjestelmäprojektista